THESIUM PHYSICO-MEDICARUM TRIGA,

Quam,

Favente DEO,

Consentiente Gratiosâ Facultate Medicâ,

PRÆSIDE,

RECTORE

Universitatis Magnifico,

DN. ELIA RUDOLPHO CAMERARIO, Med. Doct.
hujusque Profess. Publ. Celebratissimo, Serenis s. Domûs Wirtemberg. Consil. & Archiatr. Gravissimo. Facult. Med. Seniore.

DN. Patrono, Præceptore atque Cognato suo ætatem colendo.

d. Mart,
Anno M. DC. XCII.
H. L q; C.

Ad disputandum proponit

JOHANNES CHRISTOPHORUS GERLACH.

Tubingæ,

LITERIS KERNERIANIS,

MAGNIFICO
ACADEMIÆ RECTORI,
VIRO,
Nobilissimo, Amplissimo, Excellentissimo, Experientissimo,

DN. ELIÆ RUDOLPHO CAMERARIO, Phil. & Med. Doct. hujusque Profess. Publ. Famigeratissimo, Consil. & Archiatr. Wirtembergico Felicissimo, Facultatis Med. Seniori, Disput hujus Præsidi Gravissimo,
Dn. Patrono, Præceptori & Matrueli suo omni obsequii genere devenerando.

Ut &

VIRO
Nobilissimo, Amplissimo, Consultissimo,

DN. SAMUELI CHRISTELIO, Serenifs. Wirtemberg. DUCIS ADMINISTRATORIS Consiliario Status Excellentissimo,
Dn. Patrono atque Amitino suo Colendissimo.

THESES HAS
consecrat

AUTHOR.

THESIS I.

Probabilis est transitus Chyli per vasa Mesaraica Sanguiveha.

UId Veneranda de Nectaris hujus & Quintæ, uti suô nonnullis audit meritò, alimentorum Essentiæ viis, quibus ad sanguinem, cui commisceri debet, ipsi pateat aditus, statuerit Antiquitas, notum est omnibus: Piaculum sc. erat, etiam in hoc adhucdum, quô vivimus, licet novorum inventorum fœcundissimo seculo, aliam chylo ex intestinis assignare viam, quàm regiam illam & à tot retrò seculis tritissimam, *vasa sc. mesaraica sanguiveha.* Postquam autem *Annô præsentis Secul. 22. d. 23. Iulij*, indefessa Ticinensis Anatomici, *Casparis Asellij*, industria, alia, quæ lactea, à lacteo chyli, quem vehunt, colore appellavit primus Inventor, (quanquam hæc ipsa ab *Erasistrato* jam olim quasi per transennam visa fuisse dicant alii) vasa felici detexisset cultro, pleriq; ue postea, sepositâ, quæ Maioribus nostris, siquidem Amica id pateretur Veritas, aliàs debetur, Autoritate in laudati *Asellij* sententiam, tanquam ipsorum sensuum testimonio comprobatam, iverunt, & quam ipse Inventor rudem adhuc, variisque ex nimiô Antiquitatis studio haustis præjudiciis refertam reliquerat, excoluere magis, multisque rationibus æquè ac Experimentis stabilivêre. Fuerunt tamen adhuc Alii, qui mediâ tanquam tutissimâ, incedentes viâ, utrique dissentientium parti adstipulantes, multum quidem chyli per vasa illa *Aselliana* vehi concesserunt, non tamen omnem chylo per vasa mesaraica transitum denegarunt, suamque sententiam pluribus etiam rationibus & Experimentis firmare conati sunt, quæ quidem hodiè in omnium Anatomicorum & Physiologorum monumentis obvia, uti hîc prolixâ relatione opus non habent, ità variis adhuc Adversariorum exceptionibus obnoxia deprehenduntur: Ad *Mechanicum* enim *Borelli* argumentum ab amplitudine venarum Mesaraicarum,

capacitatem arteriarum longè superante, adeoque alium adhuc, præter sanguinem, liquorem, quô repleatur, requirente, petitum respondent, alibi quoque e. g. circa ventriculum, vesicam, &c. arcuatam ejusmodi venarum copiam, arterias longè superantem deprehendi, ubi tamen nulla sit suspicio, alium adhuc præter sanguinem, venas excipere liquorem; quid? quòd omnes in universum totius corporis venæ arteriis sint ampliores. *Rationem* à volatilibus, quæ vasis lacteis careant desumptam, insufficientem prædicant, cum 1. *Bartholinus* in omnibus animalibus hæc vasa adesse, asserat. 2 Posito, quod in avibus non adsint, argumentum tamen esse particulare, quod ad alia Animalium genera extendi non debeat, præprimis cùm aliam volatilia obtinuisse vasorum mesaraicorum structuram, pateat ex experimento *Cl. Brunneri*, & postea etiam *Celeb. Bohnij*, (ex insufflatione quoque venarum mesaraicarum cum intestinis communicationem probare *D. DuVernay, Anatom. Reg. Parisiens.* refert Autor *Philos. Burgund.* an autem pariter in avibus saltem, an verò in aliis etiam animalibus, ex verbis illius Autoris plenè colligere non potui) quô flatus per vasa mesaraica e. g. anseris penetrat, quod tamen in alio animalium genere non succedit. *Ad Experimenta Hornij, Schwammerdammij, Bilsii*, quibus color liquoris vasorum mesaraicorum aliquo modo albicet, regerunt, partim observatis licet sollicitè omnibus circumstantiis experimenta non succedere, quale sit illud *Bilsii*, qui ligatâ arteriâ mesaraica canis vivi post aliquod tempus venas liquore quodam albicante refertas deprehendi statuit; partim malâ laborare consequentiâ, cùm nil aliud probent, quàm sanguinem aliquando deprehendi Lacteum, quod tamen nemo neget, cùm & in aliis venis phænomenon hoc sæpè observetur, imò & odor assumptorum e. g. *allij* post triduum demum à *Cl. Bohnio* in sanguine è venâ secta deprehensus fuerit. Alii transitum chyli per venas mesaraicas probabilem reddere conantur Observationibus analogis, quibus constet, ex abdomine & thorace per venas aliquando pus, serum &c. resorberi, etiamsi venarum oscula in cavitates illas apertô non hient ore, sed intra substantiam membranarum terminentur, quidni E. posset & chyli subtilior pars à venis mesaraicis absorberi? *Quibus* forsan non incongruè addi posset *phænomenon*, quod ipse præteritô Anno in se-

in sectione cadaveris, sub ductu & pollice *Excellentiss. Dn. D. Zelleri*, *Patroni & Praeceptoris mei colendissimi*, administratâ, cum pluribus aliis observavi, effluebat nempe ex ipsô truncô Venæ Cavæ, antequam dividitur, vulnerato larga satis pinguedinis quantitas, quæ sine dubiô per venas, ex horum Autorum hypothesi, ab omni sanguine vacuas (erat enim cadaver fœminæ decollatæ) resorpta dicetur: quæ observatio, ut hoc obiter addam, forsan & lucem aliquam fœnerari posset obscuræ hactenus animalium quorundam totam sæpè hyemem silentio transigentium nutritioni, quæ hoc modo per propriam resorptam pinguedinem fieri non adeò difficulter concipi posset, à quâ sententiâ alienus non est *Cel. Malpighius*, licet peculiares adhuc statuat ductus adiposos; ut & *Oligerus Jacobaus*, qui *in Tract. de Ran. & Lacert.* in hunc quoque finem ranis concessos esse sacculos oleosâ vel pinguedinosâ substantiâ refertos renibusque adhærentes autumat, ut sc. pinguedo illa in nutritionem corporis facessat, dùm velut narcosi oppressæ tempore brumali absque cibo in latebris degunt, donec ex haustâ pinguedine sanguis acrior redditus, vigilias excitet, ut videamus bestiolas has vernô tempore prorumpere, hyemisque frigore ad manes suos redire: modò huic suspicioni non obstaret difficultas haud adeò exigua, quomodo sc. in illo hyemis rigore & frigore pinguedo illorum animalium, adeò resolvi possit, ut vasorum vel oscula vel poros tunicarum subintret, nostræ enim observationis tempore calida adhucdum aëris constitutio facilem resolutæ & colliquatæ pinguedinis suppeditabat rationem; nisi quis forsan acriorem tum temporis sanguinem, ob amissas in quolibet circuitu particulas gelatinosas nutrientes, pinguedinem sensim sensimq; abradentem in subsidium vocaverit. *Verùm* ut in viam redeam ad superiorem à resorptis variis humoribus excrementitiis desumptam rationem respondent Alii, *partim* rarissima esse illa exempla, *partim* non adeò ineptè ambigi posse, annon ex substantiâ potius (sunt verba *Cl. Bohnij*) partium continentium & viscerum inclusorum, quàm cavitatibus venæ recrementa hæc imbibant, *partim* denique statum fuisse, p. n. à quô ad naturalem argumentari neutiquam liceat. *Refutatis hisce argumentis addunt* adhuc Rationes contrarias; quod si enim, inquiunt, oscula vasorum illorum in cavitatem intesti-

norum non hiant, quomodo possunt absorbere chylum? Non autem hiare, patere credunt vel exinde, quia sic æquè facilè imò facilius sanguis ex illis in cavitatem intestinorum efflueret, ac chylus vasa ingrederetur. 2. Flatus ex intestini portione utrinque ligatâ non transit in vasa illa mesaraica, transit autem in vasa lactea; manifesto, uti videtur, indicio, penetrare quidem chylum per vasa lactea, non autem per sanguiveha. 3. Obstare videtur Experimentum *Loweri* duplex, quô disrupto vel receptaculo chyli vel ductu thoracico animal brevi tempore contabescit; quod si E. chylus transiret per vasa mesaraica, quæ adhuc sunt integra, nulla esset contabescentiæ ratio. Ego, si & mihi tyroni aliquid in tanto *Doctorum Virorum*, quos omnes in scriptis tanquam Præceptores meos veneror, dissensu aliquid blaterare sicque magnis componere parva licuerit, dubius cuinam subscriberem sententiæ (licet magis semper arriserit posterior negativa) incidi forte fortunâ in *Johan. Raij Prænonita sive Observationes Preliminares Tabulis Methodi Plantarum Nova* præmissas, reperique circa nutritionem plantarum *Rajum* existimare, non semina saltem verùm & radices maximam alimenti sui partem per poros tegumentorum attrahere, minimam autem per capillarium fibrarum extremitates, quas nonnulli pro totidem osculis habeant. Quod autem plantæ per corticum poros alimentum hauriant à modô ramulos & ἀποσπάσματα depangendi, quem memorat *Petrus Laurenberg. Horticultur, cap. ult. 20.* (Rajo est *cap. 21.*) clarissimè evinci putat: *Nulla*, inquit Laurenberg. *ferè stirps est, quæ non queat propagari per ramulos anniculos, modò 1. inferior extremitas abscissa oblinatur emplastro seq. ℞. Ceræ ℥j. terebinth. ℥ß. Adipis ℥ij. M. f. Empl.* (Rajus habet *Ceræ ℥j. terebinth. ℥j. resinæ communis ℥j.*) *2. Non directè infigas terræ ramulum sic oblitum, sed incurvo arcu, ut suprema pars promineat è terrâ, media tangat imum, infima, quam oblinendam dixi, sursum nonnihil vergat, ita tamen ut delitescat*: ubi *Raio* non alia videtur statui posse via, quâ succus alimentaris subintret quàm corticis pori. Quanquam autem dici possit, in hoc casu, dum ramulus incurvetur, poros corticis in parte arcus convexâ majores fieri, sed præternaturaliter; non tamen displicuit hæc sententia, dum ulterius considerarem succum nutritium facilè

pens-

penetrare per seminum integumenta, sæpè satis crassa; quid ni E. penetrare idem quoque posset per poros integumentorum & fibrarum tenuissimarum radicularum; præprimis, cùm ipsa minimarum radicularum in tantam sæpè longitudinem per terram extensio, non diuturniori saltem succi nutritii, per aperta oscula recepti, in longioribus illis fibrillis motui, adeoque ejusdem forsan subtilisationi & depurationi, sed & eò majori succi nutritii quantitati recipiendæ, quò pluribus poris ille alluit (plures autem sine dubio sunt pori, quò longior est radicula) inservire videatur: quid? quòd aquam poros corticum lignorum penetrare quotidiè videamus; quidnî igitur penetraret & poros radicum? *Probabilis* hoc modò visa hæc *hypothesis* occasionem de simili transitu chyli per vasa mesaraica cogitandi, spontè suâ suppeditabat: Quòd si enim, cogitabam, succus nutritius per plantæ nutriendæ poros potest transire, quid impedit, quo minus & chyli pars aliqua subtilior transeat *per poros vasorum mesaraicorum?* Memoriam autem fortè fortunâ subnatæ hujus hypotheseos refricuit, magisque probabilem reddidit *Celebris* ille *Belga, Antonius van Leeuwenhoeck*, qui, ut referunt *Collect. Act. Lipsiens. ex Transact. Angl. 1684. Mens. Jun. nro. 160. p. 587.* eandem fovet sententiam, idque ex observatione quadam per microscopium factâ; reperit sc. ingentem numerum tenuissimorum vasculorum sanguivehorum in intestinis ramos suos non undiquaque porrigentium, quemadmodum ea, quæ in reliquis partibus corporis deprehenduntur, sed in arcum quasi flexorum, omnesq; suos ramos introrsum mittentium, extrorsum nullos, tàm arctè quoq; ad invicem sitorum, ut nec spatium semidiametri unius pili interramos istos interjaceret vacuum, sicq; eorum 10000. intra spatium pollicis quadrati numerari posse existimet: hæc a. vasa eorumq; poros partem aliquam chyli ex intestinis assumere & ad cor devehere credit, cùm eund. transitus modum etiam in vasis lacteis sibi concipiat, quorum pariter extremitates orificia & aperturas in intestina hiantes habere nec deprehenderit, nec credat, quin potius persuasus sit extremitates lacteorum in intestinis æquè benè hoc in loco tunicâ seu membranâ suâ tectas esse, ac in ullâ aliâ corporis parte; de quô tamen de *vasis lacteis* assertô, ego hac vice non disputo; de *vasis* enim *sanguivehis* solùm

hic

hic mihi sermo est, per quorum *tunicas* seu earum *poros* penetrare aliquid chyli improbabile non videtur, ex adductâ modò à plantis desumptâ analogiâ, quam & laud. *Lœwenhœck* adducit, qui nutrimentum haud facilius intrare dicit per extremitates radicis arboris, quàm per ullum alium locum, qui æqualis sit densitatis e. g. vidisse se radiculas vitis centuplo tenuiores pilô capitis, quarum extremæ oræ occupent spatium partis millesimæ granuli arenæ; posse E. humiditatem ac alimentum arboris æquè commodè transire per quamlibet partem corticis aut ligni radicis, ac per extremitatem; cumque vasorum sanguivehorum (addit ille lactea & lymphatica) tunicæ constent ex substantiâ fibrosâ seu filosâ, facilè succum aliquem, per fibrosas illas tunicas transire posse, præprimis si quis consideret, quod si dentur vasa millecuplo tenuiora capillis, oportere necessariò tunicas eorum per quam raras esse, & tenuiora adhuc filamenta ex quibus constent, facilè E. penetrare posse humorem talium vasorum latera, maximè si materia illa, quæ intrare debet, rarior sit illâ, quæ jamjam in iis continetur: Quæ ultima ratio videtur confirmari posse aliâ, hîc quidem à *Lœwenhœckio* non adductâ, observatione, quâ *idem* deprehendit, dum varios microscopio examinaret liquores, globulos, ex quibus, cum materia cui innatant, chylus componitur, plusquam sexies minores esse globulis sanguinis, cùm tamen ex ipsius *Lœwenhœckij*, alibi notatô calculo, globuli sanguinis 25000. vix æquent granum arenæ, quàm minuti E. erunt globuli chyli? sicque simul occurri potest *objectioni*, à cruditate chyli, quæ ipsum minus aptum reddat ad subeunda tenuissima talia vascula, eorumve poros, petitæ; licet enim concedatur crudum adhuc esse chylum respectu sanguinis, cui assimilari debet, demonstrandum tamen cruditatem illam consistere in majori chylosarum particularum magnitudine, quæ ulteriori divisione opus habeant & subtilisatione, *vel* angulosâ earundem figurâ, quæ demum in sanguine per angulorum horum abrasionem rotunda fieri debeat, ut aptæ reddantur illæ moleculæ ad subeunda minutissima vasa, vel eorum poros; utraque enim hæc hypothesis adductâ observatione convellitur; non verò in majori vel minori potiùs pelluciditate, aut ipsorum globulorum aliâ inter se invicem cohæsione vel positione (in quâ sanguinis rubedo ma-

reria-

terialiter consistere non sine ratione creditur, cùm, quos certò modo agglomeratos rubicundos, singulos & discontinuatos omnis tincturæ expertes deprehenderit laud. *D. Bohnius*) aut velociori vel tardiori vel aliter planè determinato eorum motu, vel alia quacunque partium componentium texturâ & modificatione, quam hîc determinare alienum æquè esset à propositô ac difficile, quemadmodum difficilimus in genere est ultimus & specificus partis, actionis aut phænomeni alicujus mechanismus, prout *D. Ortlob*, Prof. Lipsiens. Extraord. *in Programmate præter. Mens. Jul.* pluribus id ostendit. Præter adductas autem *Observationes & Rationes*, *penetrare* m. poros corporis nostri Amuletorum particulas colligimus, licet sæpè satis torpidæ videantur atque inertes; *penetrat* evidenter satis Mercurius; *penetrat* secundum plurimos ramosus aër (quanquam hæc sententia suis non careat difficultatibus) per cœcos pulmonalium vasorum meatus; *penetrant* particulæ seminis virilis vel per obstructas m. tubas, vel per poros uteri immediatè ad ovarium, vel per poros vasorum uteri sanguivehorum, vel per omnes has vias simul; penetrant ex Observatione *Cel. Hoffmanni Jun.* per ipsa vasa mesaraica olea ætherea; *penetrat* tota bilis substantia per cystidis felleæ membranas flavoque intestina tingit colore; quidnî E. subtilior quoque chyli portio *penetrare* posset per poros vasorum mesaraicorum, viam forsan non adeò incommodam pro medicamentis citò reficientibus, quæ hoc modò sanguini, (forsitan m. per poros *vasorum gastricorum*) citius communicantur: quid? si & transiens hæc per vasa mesaraica ad hepar licet exigua chyli pars, partem quoque *bilis* constitueret? *Dices*: hæc omnia non nisi possibilem chyli transitum probant, à potentiâ autem ad actum consequentia non valet, *At* quotiescunque liquor aliquis canalem alluit, per quem transire potest, probabilis certè consequentia est, non obstante illô metaphysicorum canone, actu etiam illum transire, nec proinde, nisi impedimentum ostendatur, sufficiens adest dubitandi ratio; præterea quod ipse hæc pro demonstrationibus non venditem, sed probabilem saltem transitum illum in initio pronunciaverim, lubens cessurus, si quis contrarium firmiter demonstraverit, quod tamen hactenus vix præstitum deprehendi: *Argumenta* enim ab Autori-

bus adduci solita nondum videntur omni exceptione majora: *Primum* siquidem, quòd vasorum illorum oscula non hient in intestinorum cavitatem, me planè non ferit; nec tamen, si illorum, qui per hiantia vasorum oscula recipi chylum credunt, causam defenderem, omnis deesset responsio; rationem enim additam, quod sc. hoc modô etiam effluerent sanguis, sufficientem non esse, patet exinde, quòd in avibus, etiam ex concessâ ab Adversariis hypothesi, flatus & chylus per hiantia sine dubio oscula transeant, nec tamen effluat sanguis. Nec *Secundi Argumenti* à flatu in vasa lactea non verò in mesaraica sanguiveha penetrante, deducti consequentia adeò firma est, cùm 1. non adeò facilè flatus etiam in lactea penetret, in quæ tamen cum sine dubio aditus sit multo facilior, quàm in vasa sanguiveha, mirandum non est, per hæc ultima omninò non penetrare, licet aliqua chyli portio per illa transeat. 2. Tot prostent Experimenta, quæ sæpissimè liquores transire poros, ubi flatus non transit, evidenter demonstrant. 3. Opponi possit modò adductum *D. Hoffmanni* Experimentum, quô demonstrat penetrare olea æetherea, licet non penetret flatus, per ipsa hæc, de quibus agitur, vasa. Nec deniqueTertium, omne suum robur ab Experimento *Loweriano* mutuans *Argumentum* insolubile planè est; quin potius 1. dubium adhuc manet, an contabescentia illa ortum duxerit à defectu chyli, an potius ab absentiâ lymphæ, (consentiente etiam sæpius laud. *Bohnio*) cujus maxima quantitas à partibus refluens hoc modô unà cum chylo ex disrupto vel ductu thoracico vel receptaculo chyli effunditur, quæ tamen ad nutritionem maximè necessaria est, *sive* ut ipsa nutriat, ob particulas, quibus non destituitur, gelatinosas, *sive* ut sanguinem ejusque particulas nutribiles diluat, debitam ipsis largiatur & ad nutriendum aptam consistentiam, *sive* aliô quocunque modo ad nutritionem concurrat. 2. Experimentum hoc, si aliquid probaret, probaret solùm sufficientem pro nutritione chyli copiam per vasa sanguiveha mesaraica non vehi, non tamen omninò, parvam saltem respectu illius, quæ per vasa lactea vehitur, per tunicas vasorum sanguivehorum transire quantitatem, negaret: quemadmodum non sequitur, per ruptam aliquam venam effluit sanguis & sequitur mors E. omnis sanguis vehitur per venas, nec ejus pars aliqua

per

per vasa lymphatica ad Cor ducitur, licet hæc ad vitam sustentandam sufficiens non sit. *Cùm* igitur præcipua pro solis vasis lacteis pugnantia argumenta tanti roboris non sint, ut firmiter demonstrent, quod demonstrare deberent, vel ex hoc solô non planè rejici deberet transitus ille per vasa mesaraica, per tot secula à Majoribus nostris creditus; salvanda enim, nisi ingratitudinis notam incurrere velimus, & cum Recentiorum inventis concilianda puto venerandæ Antiquitatis placita, quousque evidentes rationes vel experimenta contrarium statuere non cogant.

THESIS II.

Medicamenta Specifica, nec Veteri, nec Recentiori Philosophiæ repugnant.

QUid *Medicamenta Specifica* sint, & quare ita dicantur vix ullum in Medicinâ tyronem latere vel potest vel debet: inter quæ tamen primum quasi sibi vendicant locum, vulgò sic dicta *Roborantia, (hanc sc. vel illam partem præ alia)* suô quidem, si Antiquitatem præsertim consulimus, meritô: Vix enim aliquod Majorum nostrorum evolvere datur scriptum, ubi *Specifica* ejusmodi prolixâ non commendentur serie; licet in assignandâ causâ & modo operandi non adeò faciles sint, ac in asserendâ illorum, per multoties quippe iteratam Experientiam demonstratâ, Existentiâ; communiter hinc ad *occultas qualitates*, vel *Formam substantialem* recurrunt, à quâ *specifica* illa Medicamenti actio immediatè dependeat, secus ac reliquorum medicamentorum actiones, quas originariè quidem omnes, *à formâ substantiali* tanquam principio activo, sed non immediatè, verùm mediantibus aliis *qualitatibus* manifestioribus, *primis, secundis, &c.* deduxerunt, hincque *Specifica* non hac vel illâ saltem qualitate, sed *totâ*, ut loquuntur, *substantiâ agere*, passim tradiderunt, ita ut *qui salutare hoc asylum occultæ proprietatis irrideant, & omnia ad manifestas reducere qualitates conentur, frustra* (judice, qui instar omnium est, Germanico nostro Galeno, Dan. Senerto) *& temerè hoc conentur.* Non jam inquiram, an hic philosophandi modus (explicare enim medicamentorum facultates Philosophi est) aliquid ad augmentum scientiæ naturalis conferat, *aut* animum sciendi cupidum

 satiet,

satiet, *aut* an laudabilius fuisset si ignorantiam suam expressis verbis confessi fuissent (quod utique opprobrio ipsis non venisset, cùm & pluribus, quibus nos hodie gaudemus, ad Philosophiam naturalem subsidiis destituti fuerint, & nos ipsi digito compescere labellum atque illud *quantum est, quod nescimus?* ingeminare quotidiè adhuc necesse habeamus) quàm quòd dicentes aliquid, ne viderentur dixisse nihil, posteros suos ab omni ulteriore talium occultiorum inquisitione, tanquam à re desperatâ, fermè absterruerint: *vel* an illa Aristotelicorum *forma substantialis* omninò idem dicat, cum Galeni *totâ substantiâ*, quâ ejusmodi Medicamenta agere statuit: hæc enim omnia jam dudum ab aliis præstita sunt: Sufficit pro veritate Theseos, *Medicamenta Specifica* Veterum Philosophiæ omninò non repugnare, id quod nemo quidem facilè negaverit: in genere tamen ad illam *Formarum* hypothesin dico, in Medicinâ saltem, ubi manifesta aliqua vel minimum intelligibilis phænomenorum quæritur ratio, superstructam solis ejusmodi *Formis substantialibus* responsionem, non amplius sufficientem judicari, sive *Formæ* illæ dentur sive non; possunt enim illæ, si adsunt rationes demonstrantes, nihilominus stare, etiamsi in reddendis phænomenorum rationibus ad illas non statim recurrant Medici, sed proximiores & evidentiores magisque ad minimum conceptibiles quærant rationes; quemadmodum ipsi *Formarum substantialium*, quoad medicamenta *Specifica*, Patroni, in explicandis cæterorum medicamentorum Facultatibus non ad *Formam substantialem*, sed ad clariores sensibusq; magis obvias rationes, *qualitates* scil. ut putant, *manifestas* recurrunt. Recentiorum igitur in Arte Medicâ Scriptorum super hac de *Medicamentis Specificis* controversia oracula consulenti, probabilius, vel ad minimum conceptui nostro, utpote rebus corporeis quàm abstractis vocibus magis asfueto, magis etiam accommodum talium *Specificorum* fundamentum præbere videntur peculiaria & *specifica* quarumvis Partium *Fermenta*, à tot Celeberrimis Viris hactenus asserta, & Veterum Facultatibus, tanquam nudis nominibus reique nihil planè dicentibus, substituta; *sive*, si in originem inquiras, à Sapientissimo Creatore cuivis parti sint indita, *sive* à præterlabente sanguine ibi deposita, *sive* à cujusvis visceris peculiaribus huncque in finem

præ-

præſentibus glandulis extillent, *ſive* à nervis eorumque ſucco trahant ortum, *ſive* idem dicant cum Spiritu cujusvis partis inſito, *ſive* aliam quamcunque ipſis adſcribas originem: ad explicationem enim *Specificorum* ex hac hypotheſi, nil aliud requiritur, quàm ut dicas gaudere *Specifica* illa, in ſpecie *Roborantia*, ſimili, cum hujus vel illius partis *Fermento*, naturâ, ſive, quod idem eſt, particularum componentium texturâ: præprimis ſi ipſa *Fermentorum* natura ſpecialius determinetur, ut, ex *Williſij* placito e. g. *Fermentum Cerebri* dicatur ſalino volatile, *Renum* lixivioſum, *Lienis* limoſum, fixum, terreſtre, exaltatum, &c. quòd ſi enim *Fermentum* tale plures naturæ ſuæ ſimiles à tali medicamento recipiat particulas, roborabitur utique, & cum eô totum viſcus cui ineſt, cujusque potiſſima actio ab iſto *Fermento* peragi ſupponitur: cùmque ex hac hypotheſi una etiam pars præ aliâ ad ſuſcipiendum hunc vel illum morbum aptior evadat vi peculiaris ſui *Fermenti*; imò plerique ferè quarumvis partium morbi à peculiaribus *fermentis* morbificis hoc modo deduci poſſent; non illa ſaltem *Specifica*, quæ hujus vel illius partis affectibus in ſpecie dicata creduntur, ſed & *illa*, quæ huic vel illi morbo, cujuscunque ſit partis, etiam univerſali, ſpeciali quadam ratione mederi præ aliis putantur, ex peculiari ſcilicet texturæ ſuæ contrarietate cum particulis *fermenti* peregrini morbifici, locum inveniunt. *Verùm* cùm plura ex illis, quæ pro hujus vel illius partis *ſpecificis*, *Roborantibus* venditantur, contrariæ planè inter ſe invicem ſint indolis e. g. *acida & alcalica*, &c. adeoque impoſſibile ſit ut utraque cum ſuppoſito cujuscunque naturæ *fermento* conveniant, quin ipſa *Specificorum Fermentorum* Exiſtentia pluribus Recentiorum ſit valdè dubia, de quô vid. *D. D. Gauderi, Phys. Stuttgard. Extraord. Fautoris mei æſtimatiſſimi, Tract. de Ferment.* hoc quoque *Specificorum* Remediorum fundamentum, non omnibus arridet: ſtat nihilominus Theſeos Veritas, cum hac quoque *Fermentorum* hypotheſi ſtare poſſe *Specifica*, ſi non omnia in libris pro talibus venditata, aliqua ſaltem ex illorum numero. Sunt tamen adhuc plures, qui *Specifica* illa medicamenta tanquam Experientiæ & rationi repugnantia rejiciunt, partim, quia medicamenta huic vel illi parti vulgò dicata, aliis etiam partibus commoda deprehendantur, adeoque

Specifica non sint; partim quòd nulla sit ratio, quare medicamentum aliquod ad hanc potius quàm aliam feratur partem, cùm sanguis, quô mediante medicamenta ad partes deferantur, æquè has ac illas alluat, adeoque æqualiter dispensetur, sicque dicere e. g. medicamenta *cephalica* ad caput, *splenetica* ad lienem, *hepatica* ad jecur, &c. tendere, esse medicamentis cognitionem & nescio quam electivam facultatem affingere; ut ita respectu partium solidarum nulla detur talis differentia, dumque contingat, ut e. g. in dolore hypochondrii sinistri medicamentum aliquod ex voto operetur, & lienem deoppilet, sicque huic parti magis appropriatum videatur quam aliis, errorem inesse, inquiunt; si enim alia quædam pars itidem obstructa esset, idem medicamentum spleneticum dictum, eundem sortiturum effectum in aliô viscere, sicq; *spleneticum* futurum simul *hepaticum*, vel *uterinum*. Memini me aliquando in Disputatione quadam, ut vocant, Cyclicâ, opponentis vices agentem, pro medicamentis *specificis* (quorum per accidens fiebat mentio) pugnasse; argumento quid: non aliunde quàm à texturâ & pororum hujus visceris à texturâ & poris alterius, quoad affectiones mechanicas diversitate, sicque majori vel minori cum particulis hujus quàm alterius medicamenti convenientiâ, deducto; hæsitque hypothesis hæc eò fortius, quò minus illam ab *Illustr. Philosophiæ non minus ac Angliæ sidere*, non sine quorumvis benè sentientium luctu nuperrimè obscurato, *Rob. Boyleo*, improbari, quin potius eandem, ex eadem planè ratione publicè assertam esse, ex *Act. Erud. Lips.* (ipsum n. *Tr. de Specificorum Remed. cum Philosoph. Corpuscular. Concordiâ* videre non contigit) posteà demum cognovi. Est autem illa pororum diversitas effectus & pedissequa inseparabilis structuræ in diversis visceribus diversæ; qui enim, quæso, concipi potest, aliter planè partes componentes inter se invicem contextas esse, nec tamen alia emergere interstitia, seu poros? Quod si igitur adsunt diversi in diversis visceribus pori, poterunt utique hujus vel illius medicamenti particulæ huic vel illi visceri magis accommodari quàm alii, vixque videtur possibile, ejusdem medicamenti particulas, determinatis suis affectionibus mechanicis gaudentes diversis adeò accommodare se posse poris, ita ut non ad minimum his præ aliis adaptari commodius

dius possint, sicque respectu horum *Specifica* dici. *Dices*: duplices dari in partibus poros *alios* per quos hic vel ille particularis liquor secernatur e. g. bilis in hepate, urina in renibus, &c. & hos utique valdè à se invicem discrepare, *alios* verò pro ejusdem visceris nutritione, hosque in omnibus aut plerisque visceribus posse esse similes; cum sanguine autem nutritio particulas quoque medicamenti *specifici* parti, quam roborare supponatur, communicari debere, sicque & easdem medicamenti particulas omnium aut plurium saltem viscerum poris, utpote similibus, haud ineptas, adeoque *specificas* non esse. ℞. Positô dari duplicem ejusmodi in partibus pororum speciem, probabile tamen imò possibile vix est, illos etiam poros, qui nutritioni inservire dicuntur, in diversis partibus similes esse, cùm & hi variam partis texturam sequantur, adeòque in diversis quoad texturam partibus similes esse non possint: prout enim e. g. tubulus aliquis contorquetur ad constitutionem alicujus partis, ita necessariò certos acquirit poros, diversos ab illis, quos sub alio, in alio viscere, situ aut contorsione acquisivisset: quemadmodùm & illi pori, qui ex plurium talium tubulorum, fibrarum, &c. contextu in hac vel illâ parte oriri concipiuntur, diversi necessariò sunt ab illis, quos diversa talium canaliculorum complicatio in aliô produxit viscere: *Nec sequitur*, idem est alimentum totius corporis, sanguis sc. vel lympha, E. m. iidem in partibus pori, qui id recipiunt: *etiamsi* enim in genere & quoad sensum idem videatur nutriens liquor, potest tamen, *vel* diversissimas continere particulas, alias his, alias illis poris, ratione suarum affectionum mechanicarum aptas, *vel*, licet actu tantam in sese particularum varietatem non contineat, pro variâ tamen partium, per quas transit, & quibus assimilari debet, texturâ, quoad figuram, magnitudinem, superficiem, &c. mutari, & in hoc viscere sub hoc in aliô sub aliô comparere schemate, quemadmodum eadem aqua non diversas saltem ejusdem plantæ partes, sed & plantas inter se invicem diversissimas nutrit, inque resolutione sub oleosarum, salinarum, terrearum, &c. partium sese sistit imagine. *Dices 2.* sic Medicamenta *Roborantia* non sunt nisi alimenta diversarum partium. ℞. Hoc absonum non esse, vocari tamen vulgò medicamenta, quatenus & distincta sint

à reliquis alimentis, quæ in genere nutriendis partibus destinata sint, cùm hæc *Roborantia* specialibus saltem partibus sint dicata; & tanta in ventriculô, & primis viis mutatione opus non habeant. *Dices 3.* Eadem tamen Medicamenta possunt e.g. obstructionem tollere in quacunq; sit parte: E. illa ad minimum *Specifica*, quæ unum eundemq; morbum in hâc parte feliciùs & faciliùs tollere creduntur, quàm in alia, exulare debent, uti supra jam dictum. ℞. Nec hæc *Specifica* omninò rejici posse; etiamsi enim omnis obstructio tollatur per *Aperientia*, sive in hac sit parte, sive in illâ, quin tamen inter ipsa *Aperientia*, tanta adhuc sit differentia, ut hoc Aperiens in deobstruendâ hac vel illâ parte feliciùs & faciliùs operetur, præ alio, licèt sub eodem Aperientis titulo contineatur, non dubito; aperitur quidem tubus aliquis obstructus per quemcunque cuneum, modò non sit major diametro ipsius tubi; faciliùs tamen unôq; quasi ictu, vel dificiliùs res succedit, pro ratione figuræ &c. ipsius cunei; ita & *Aperientia*, quæ instar *cuneorum* agunt, prout vel magis vel minus ab obstructorum pororum vel tubulorum mechanicis affectionibus abludunt, eò feliciùs quoque vel difficiliùs actionem suam absolvere poterunt; non adeò forsan reluctante Practicorum Experientiâ, per quam, si singulares ejusmodi observationes, cum omnibus circumstantiis, sedulò annotarentur, certior tandem *Specificorum* medicamentorum catalogus quin construi posset, haud adeò vanè, ut mihi quidem videtur, præsumo; non enim omnia illa, quæ hactenus ab Authoribus pro hujus vel illius visceris *Specificis* tradita sunt, reverà talia esse, non experientia solùm, sed & vel sola, quoad odorem, saporem, &c. insignis adeò differentia, satis, ut opinor, indicare valeret. *Dices 4.* Si medicamenta ejusmodi *Specifica* non mutata, & integris viribus ad hanc vel illam specialem partem transire deberent, vix fieri posse, quin varias, in aliis partibus, earumque minimis tubulis, per quos transire debent, causarentur obstructiones, adeoque plus damni quàm commodi afferrent. ℞. Qui fit, *quòd bilis* sanguini permixta, imò, si forsan, *vel* hujus subtilitatem in subsidium vocaveris (quanquam & eadem subtilitas de pluribus talibus medicamentis, non obstante particularum soliditate & rigiditate, prædicari possit) *vel*, particulas biliosas non in sanguine actu latere, sed ex va-

riarum

riarum ſanguinis, aliter in liene, aliter in omento, aliter in inteſtinis &c. determinatarum particularum concurſu in venâ portæ demum formari, dixeris; *quòd* ſalinæ, tartareæ, terreæ &c. *Urinæ* particulæ tales obſtructiones non cauſentur? quemadmodum autem illæ ipſæ particulæ *urinoſæ* toti M. S. ſunt permixtæ, quamvis peculiariter & ſpecificè ad renes ſint deſtinatæ; ita nec particularum medicamenti ſpecifici per totum corpus, mediante ſanguinis circulo, diſtributio, determinatæ & *ſpecificæ* ipſarum in hoc viſcere præ aliô collectioni & actioni aliquid derogat. *Vt adeò*, quamvis demonſtrari nec Ratione nec Experientiâ poſſet, actu *ſpecifica* ejusmodi in rerum naturâ dari, ſanæ tamen rationi illa non repugnent, quin potius non cum Veteri ſaltem, ſed & Recentiſſimâ philoſophandi Methodo, benè ſatis conveniant; ita quidem ut nulla adhuc videatur neceſſitas, ad diverſum in diverſis medicamentis recurrendi *ætherem*, quem ſi in ſubſidium vocare vellem, res eſſet facilima, dicendo in hoc vel illo medicamento e.g. lienem roborante *ætherem* eſſe ſimilem & amicum *ætheri*, naturaliter & ordinariè lienem perfluenti; at mirer non deeſſe quoque inter illos, quibus aliàs hæc per diverſum *ætherem* phænomena explicandi ratio mirè placet, qui medicamenta tamen *ſpecifica* rejiciunt; quanquam in ſpecie *Purgantia ſpecifica*, quatenus ſc. vulgò in phlegmagoga, cholagoga, melanagoga, &c. dividi ſolent, ab aliquibus admittantur, quatenus ſc. *particulæ catharticæ* ratione determinati ſui *ætheris* quasdam ſanguinis particulas facilius abripiant præ aliis; quin & Recentiſſimi Scriptores, ipſorum etiam *Cardiacorum*, illorum præcipuè, quibus hæc facultas ob nimiam fixitatem in dubium vocatur, uti ſunt *Aurum*, *corallia*, *margaritæ*, *&c.* vim confortantem ex eadem deducunt hypotheſi, quatenus habeant poros certos & conſtantes, adeoque eandem ſemper recipiant transmittantque *materiam æthereaṁ*, amicam ei, quæ mixtionem & motum ſanguinis naturalem ſuſcitet & conſervet, hincque earundem operatio, quò tardior eò ſit conſtantior, quàm reliquorum Cardiacorum, Aromaticorum, Volatilium, &c. quorum effectus citius quidem ſentiatur, ſed eò facilius quoque expiret. De quâ explicandi Methodo quemadmodum, an merâ nitatur conjecturâ & hypotheſi, vel an, poſito eſſe meram hypotheſin, hoc tamen inde reſultet commodum, quòd per

 eam

eam naturalia corporis nostri phænomena per sua principia & causas, ad minimum absque contradictione, modoque imaginabili explicari possint, hac vice judicare mei non est instituti, quippe cujus in principio posita Thesis firma nihilominus manet; *sive* quis substantiales formas, *sive* Fermenta, *sive* ætherem Cartesianum, *sive* corpuscularia & Democritica, *sive* alia quæcunque principia pro fundamento habeat: ita tamen, cùm ipsi quoque Cartesiani præter suum *ætherem*, ubique mechanicas particularum affectiones in subsidium vocent, causæ autem præter necessitatem multiplicandæ non sint, videtur, quoad medicamenta saltem *Specifica*, diversò ipsorum *æthere* opus non esse, (sive tanquam universale agens & movens admittatur, sive non) cùm per solas mechanicas partium medicamentum specificum componentium affectiones tanquam causam proximam explicari satis commodè possint: præprimis si quis consideret, *ætherem* illum à Cartesianis tanquam in se quoad omnes figuras indifferentem, suamque figuram pro ratione pororum corporis per quod transit variè mutantem supponi; quod si esset, non video, quare *æther* medicamenti cujusdam peregrini, dum sanguini permiscetur, figuras suas non mutet, & ex inimico vel peregrino saltem, pactô quasi fœdere fiat amicus; cùm enim pariter supponatur, *ætherem* non manere eundem numero in hoc vel illo medicamento, (& quovis corpore) sed esse in perpetuô fluxu, ita ut transeunti & recedenti huic numerô *ætheri* succedat alius, aliter fieri non potest, quàm ut quilibet ex aliô corpore in medicamentum transiens figuras suas mutet, aliasque & diversas planè ab illis, quibus in priori corpore gaudebat, induat; eâdem igitur ratione, quâ *æther* ille in medicamentum transiens figuras suas mutavit, poterit quoque easdem mutare, dum è medicamento transit in sanguinem, sicque pleraque medicamenta essent quoad operationem similia, quod oppidò absonum. Quid? quòd, cùm pauca admodum sint corpora, quæ similem planè habent texturam, similemque per consequens *ætherem*, quippe pro ratione texturæ variantem, solida talia, *margarita, &c.* quæ ab istis Autoribus pro *Cardiacis* habentur, vix ullâ verisimilitudinis specie dici possint habere *ætherem* similem illi, qui sanguinem, corpus non saltem fluidum, sed prætereà totô ab istis solidis di-

dis diversum cœlo, naturaliter perfluere supponitur. Quicquid autem sit de his aliisque pluribus, quæ mirabili illi Proteo & versipelli Mercurio opponi possent, cùm mei instituti non sit, sententias has vel illas ex professò examinare vel refutare, sed potius cujusvis hypotheseos cum medicamentis specificis convenientiam ostendere, sufficiat mihi, cum quavis adductarum hypothesium medicamenta *Specifica* stare & conciliari commodè posse.

THESIS III.

Vix ulla est circa Formationem Fœtus Hypothesis, quæ suis careat difficultatibus.

ABstrusum valdè esse totum Generationis negotium neminem latet, ut mirum adeò non sit, circa singula ejus puncta explicanda, discrepare adeò Autorum opiniones; quis enim est, qui nesciat, quot quantæque receptissimæ illi de Generatione Animalium *ex Ovo* sententiæ motæ hactenus fuerint difficultates? quanquam ingens illa Adversariorum multitudo hodiè ad pauciorem paulò redacta sit numerum, cùm vix unus & alter sit, qui rerum Anatomicarum peritus, ipsi amplius contradicat, tot sc. observationibus & experimentis ad oculum rei veritatem demonstrantibus, inter quæ, præter ea, quæ *Celeb. Bohnius in Circul. Anat. Physiol. pag. 12. & 13. ex Nobiliss. Barthol. Epistol. de Ovario muliebr. Anglor. Transact. Philos. & Abbatis de la Roque Journal. de Medic.* de variis fœtibus tàm humanis quàm caninis in ipsa cavitate abdominis, utero ejusque tubis vel illæsis vel obstructis, repertis refert, ultimum locum non meretur *Felicissimi Lugdunensium Anatomici, Nuckij* Experimentum, quod ipse in recens editâ *Adenographiâ Curiosâ pag. 69.* ita refert: *Cani fœmina tertio post congressum die extraxi per vulnus abdominis inflictum sinistri lateris cornu (cujus ovarium jam duobus ovulis majusculis notabiliter conspicuum) inter vaginam & ovarium medio loco, ligaturâ arctiori constrictum reposui, vulnusq́; intra octiduum ad cicatricem perduxi.. Vigesimo primo post ligaturam injectam die, canem cultro Anatomico examinandam inspicio, & quod ante hariolatus eram, etiam plenè perspexi: Sinistri cornu pars (inter ligaturam & ovarium) duplici fœtu erat obsessa; altera verò portio (ligaturam inter & vaginam) planè vacua no-*

bis visa, *quod manifestissimè probat*, *ovula ulterius quàm ad ligaturam propelli non potuisse*, *&c.* Cujusmodi Experimenta & Observationes, rationes omnes, in contrarium adduci solitas, etiamsi ad illas responsum ab aliis nondum fuisset, sufficienter tamen convellunt, cùm unicum Experimentum, plus roboris habeat quàm centum rationes. Utinam verò eadem radiaret luce, missis jam reliquis, in Generatione occurrentibus, præcipuum ejus punctum, *Fœtûs* nempe *Formatio!* quòd si enim omnes, quotquot hactenus in publicum prodiére, Autorum cogitationes & opiniones examinaveris, vix unicam reperies, quæ animo sciendi cupido satisfaciat, quin potius omnes suis difficultatibus non carent: neque hoc adeò mirum videri debet illi, cui divina circa hoc punctum Oracula consulere voluPe est, non enim *Regium* saltem *Prophetam Davidem Psal. 139, v.14.* gratias DEO agentem, quod mirabiliter formatus sit, sed ipsum *sapientissimum mortalium Salomonem*, quem omnibus numeris absolutum physicum jure dixeris, *Ecclesiast. c. 11, v. 5.* æquè nos latere *Formationem ossium in utero*, ac incognita nobis sint DEI opera, confiteri non dubitantem reperiet: Miror potius, & quàm maximè miror, non deesse Viros, aliàs Eruditissimos, Cartesiana præprimis sequentes placita, qui modum *Formationis* merè mechanicum unius partis post alteram non tantum determinare, sed & eundem facilè explicabilem esse, asserere non verentur, ipsô adeò *Salomone* sapientiores sibi visi, re ipsâ licet promissis nequaquam respondente; ita quidem, ut mitiorem mereri videantur censuram illi, qui vel *Virtutem plasticam*, vel *Ideas seminales*, *&c.* in subsidium vocant; licet enim ipsi, quid propriè hæ dicant, explicare nequeant, excusatione tamen omni neutiquam destituuntur, cùm obscuras res, qualis est *Fœtûs Formatio*, obscura etiam deceant nomina: fateor, obscura satis! *Virtus* enim *plastica vel* accidens est sine subjecto, *vel*, si subjectum habet, determinandum illud est; eritque, *vel* anima rationalis, *vel* corpus; si anima, præter plures objectiones passim obvias, redit statim quæstio de brutorum corporibus, æquè artificiosis ac nostrum, quodnam in illis subjectum habeat *Facultas plastica*, cùm animâ rationali destituantur? Corpori autem inesse talem *virtutem*, vix quisquam ab intellectu suo, ut hoc concipiat, impetrabit: præ-

primis cùm virtutes ejusmodi activæ, inter quas principatum meritò obtinet *Facultas plastica*, tanquam admirandæ adeò & artificiosissimæ fabricæ opifex, Animæ passim adscribi soleant, non corpori, quippe quod in se activum non esse supponitur. *Ideæ* autem *seminales*, ab aliis adductæ, si aliquid dicunt, non nisi certum aliquem spirituum in semine virili concentratorum statum & ordinem innuunt, talem sc. qualem aliàs in dirigendis actionibus nostris corporeis observant, prout ipsi sententiæ hujus Patroni explicare solent; quibus tamen alii non immeritò regerunt, *partim* spiritus in illum determinatum statum & ordinem à corporeis organis jam præsentibus redigi, hîc verò supponi, inverso planè ordine, præsentem jam illum spirituum determinatum ordinem ante elaborata organa corporea, sicque effectum ante suam causam; *partim* etiamsi talis concentratio in semine virili, tanquam possibilis, concederetur, redire tamen quæstionem de principio determinante, spiritusque adeò mirabiliter concentrante, ut hunc præcisè non verò quemvis alium obtineant situm & ordinem: quid? quòd posito etiam actu adesse in semine talem spirituum *Ideam* seu statum & ordinem, nondum tamen adesset corpus organicum, nisi animal dicendum esset merus spiritus animalis vel genitalis; siquidem, quænam necessaria sit inter determinatum illum spirituum ordinem, & subsequentem corporis organici formationem, connexio, ego quidem non video: adsint enim illi spiritus naturali suô ordine, moveantur etiam, (quod tamen vix possibile) determinatione illâ, quâ aliàs in corpore organico moveri solent, nondum tamen contextum est minimum vasculum, levissima membranula &c. *Nec* etiam, cum nonnullis, dicere sufficit, *vel*, sub illâ seminum commixtorum effervescentia seu fermentatione, partes crassiores à centro pelli versus superficiem, quæ sibi invicem cohærentes, dum intereà subtiliores torrentis instar illas permeent, canaliculos constituant, quas arterias vocemus; cùmq; à superficie versus centrum repellantur, nec per easdem vias regredi possint, deflectere à viâ rectâ, & per alias regredi, quos tubulos venas vocemus, quæ reverà nil aliud sint, quàm viæ sanguinis reflexæ: *vel*, particulas quasdam in utroque parente à singulis partibus decerpi, inque ipsorum seminibus certô ordine colligi, hisque post-

modum unitis, varias illas particulas secundùm suam, quam inter se habent conformitatem vel difformitatem, uniri, aliasque pro capite, alias pro pectore, horumque visceribus &c. (prout scil. variè ratione affectionum mechanicarum constitutæ sint) confluere: *Quippe*, 1. positô pelli partes crassiores, ex suppositâ illâ effervescentiâ, versus superficiem, illæ tamen non statim constituent arteriam, variis suis tunicis, nervis, fibris, vasis etiam sanguivehis &c. artificiosè instructam; agitatus enim quicunque ex variis constans partibus, liquor, pulsis etiam ad superficiem crassioribus, vas tamen ejusmodi producet nunquam; ut taceam de aliis partibus, quas etiamsi meros pariter tubulos, imò totum animal non nisi merum dixeris tubum, maxima tamen maneret difficultas, ut plures alias taceam, quomodo primigenius ille liquor, qui dicto modo circulari supponitur, modo in hoc modò in illo loco ab ordinario & regulari suo cursu deflectat, & in alium, pro variis variarum partium contorsionibus & complicationibus, determinetur; sponte enim suâ, vi generalium motûs legum hoc nunquam præstabit; aliud autem principium, ab istis Autoribus non agnoscitur, nisi *mechanicum*, & secundùm generales motûs regulas agens. 2. *Altera sententia* easdem ferè cum priori de *Ideis*, patitur difficultates; ut enim silentii involvam si pario, alia quæ jam dudum hypothesi illi de particulis seminis ab omnibus corporis partibus deciduis, licèt ingeniosissimo quoque *Borello* non displicuerit, opposita sunt, e. g. quod hoc modo claudus necessariò generet claudum, quod tamen falsum, &c. sed concesso ab omnibus partibus atomos quasdam pro constituendo semine confluere, *nihilominus* 1. non sequitur, particulæ quædam oculi, auris, &c. decidunt ad constituendum semen, E. illæ particulæ constituunt oculum, aurem, &c. *partim*, quia minima particula oculi, auris, &c. non est ipse oculus, auris, &c. *partim*, quoniam, posito, sufficientes ab oculis parentum decidere particulas pro constituendo novo oculo, quod tamen vix conceptibile, quis tamen illas, licet determinatis suis affectionibus mechanicis instructas debitô suô ordine & situ iterum connectet? Merum motum mechanicum, fortuitum, huic operi sufficientem esse, mihi vix persuadeo: adsint enim omnes exempl. gr. horologii partes, debitè elabora-

boratæ, ita ut non nisi adaptatio & cohæsio partium inter se invicem desit, nunquam tamen fiet horologium, quomodocunque partes inter se invicem moveantur, nisi accedat externum aliquod dirigens, partesque inter se invicem debitè connectens. 2. Qui fit, quod particulæ e. g. à capite deciduæ non occupent locum pedum & vicissim? gravitas enim vel levitas specifica hoc non impediret, cùm partes capitis minimùm æquè graves esse ac pedis mihi persuadeam; ratione cæterarum affectionum coire quidem facilius has partes quàm illas, uti non negatur, ita tamen ille concursus partium e. g. pro constituendo capite, quin æquè in inferiore ac superiore fieri possit loco, nullum est dubium; *Ut taceam 3.* quod hoc modo unicus saltem facilè fieret musculus continuus, unicum os, &c. quia particulæ musculosæ quarumvis partium, uti & osseæ, ratione affectionum mechanicarum sibi invicem valdè supponuntur similes: ut ita prior de *principio determinante* rediret quæstio: quæ omnia uberius, accuratiusque deducta vid. apud *Celeb. D. Sturmium, in Dissert. de Plantar. animal. generat*: Hujusque Discipulum, Præceptoris sui vestigia summâ cum laude prementem, *laudatum supra D. D. Geuderum in Dissert. Epistol. de Ortu Animalium, Tractatu ejus de Ferment. annexa.* Recentissimi igitur Autores, à nullâ adductarum hactenus sententiarum animo sciendi cupido satisfieri, nimis clarè videntes, Philosophicum non minus ac pium duxerunt, in arduo hoc punctô ad ipsam Causam Primam, *Optimum Creatorem* nostrum refugere, *partim*, quòd hôc modô varia, in cæteris hypothesibus difficilia imò impossibilia explicatu, facilia satis sint, *partim* & maximoperè ideò, quòd hæc corporis nostri machina, imò quælibet partis particula tàm stupendum & quod vix cogitatione, ne dicam lingua, assequi possit, artificium ostendat, suumque adeò Artificem, tanquam causam proximam, quicunque ille sit, summâ & infinitâ præditum necessariò esse sapientiâ, vel cœco facilè persuadeat; cùm autem in totâ rerum naturâ ne fingi quidem possit principium tali instructum prudentiâ & sapientiâ, qualem corpus nostrum plenô ebuccinatore, præter Universi hujus Creatorem O. M., hunc ipsum esse, qui omnia organica corpora tàm plantarum quàm animalium, quælibet sc. cujuscunq; speciei, quotquot ad finem usque Mundi in lu-

cem prodituræ sint, individua, in primævâ Creatione ex nihilo condiderit, hæcque omnium partium actu jam elaborata stamina omnia, *vel* primarum cujusvis speciei fœmellarum ovariis, quod cum aliis *P. Malebranche in Tractat. Recherche de la Verité inscripto*, statuit, *vel*, quod *Alij* supponi facilius posse censent, toti huic sphæræ Elementari ubique permiscuerit & indiderit, quæ postmodùm unà cum succo nutritio in fœminarum corporibus circulantia tandem in ovariis, loco conveniente, deponantur & radicentur, donec superveniente seminis virilis energiâ ex ovario iterum extricentur, & ad uterum delata, ibidem non nisi crescant & augeantur: piô & maximè laudando zelo exclamantes cum *Iob. cap. 10. v. 8.* Manus Tuæ plasmaverunt me, & fecerunt me totum in circuitu. *Hæc* est recentissima Doctissimorum Virorum sententia, facilima certè omnium, id enim, quod in cæteris desideratum hactenus fuit, *Principium* nempe artificiosissimè & adeò mirabiliter machinam animalem *formans*, clarè hac demonstratur hypothesi, DEUS nempe, Creator noster T. O. M. Quemadmodum autem vix ulli in Physica & Medicinâ sententiæ tanta obtigit felicitas, ut in primâ quasi adhuc infantiâ omnibus statim satisfecerit, quin variæ adhuc ab uno & altero ostensæ fuerint difficultates: ita & hanc, de *primævâ omnium animalium individuali Creatione*, sententiam, suis non planè carere difficultatibus, si brevibus demonstrare audeo, eò minus id, Doctissimos, quos omnes veneror, ejus Autores & Defensores ægrè laturos spero, imò firmiter credo, quò magis liberum, quantum quidem salvâ fide Christianâ licet, philosophandi genus quotidiè cuivis commendant, imò potissimas difficultates agnoscunt ipsi. Totum itaque Generationis negotium, simulque Creationis historiam attentiùs si quis consideret, *1. observabit* verba *2di* pro primis *Cap. Genes.* quæ de Creatione hominis loquuntur, ita esse comparata, ut vix nisi de unicô Adami individuo ex glebâ, posteaque de unicâ Eva ex Adami costâ formatâ intelligi possint, dicitur enim DEUS creasse illum hominem in individuo, cui inspiravit vitam, quemque in hortum Eden posuit, talis autem solus fuit Adam, ex cujus costa DEUS condidisse dicitur non fœminas, sed solam & unicam Evam. 2. Fatendum equidem est, ordinariè rem ita sese habe-

habere, ut maximi & stupendi artificii maximus etiam & sapientissimus sit artifex; nulla tamen occurrit ratio, quare *primæva* illa DEI *benedictio*, tantæ efficaciæ non sit, ut possit virtutem hominis, quæ aliàs huc nunquam pertigisset, eò elevare, ut stupendæ adeò machinæ elaborandæ par sit, ignorante licet artificii sui modum ipsô artifice immediato: *Dices*: hôc verò curiosior animus non acquiescet, qui modum aliquem imaginabilem, quô artifex hoc præstet, poscit: R. *Quemadmodum* multum impedivisse augmentum philosophiæ naturalis, quòd plerique, nullâ cogente necessitate, in *occultarum Qualitatum, Facultatum*, *Naturæ* &c. meris nominibus acquieverint, nec in res ipsas, modosve reales & corporeos, quibus effectus naturales à suis causis producantur, inquisiverint, certum est; *ita* econtra humanæ suæ sortis oblitus ferè videri posset, qui omnes effectus, ab infinitâ illâ sapientiâ productos, finitis nimiumque angustis intellectus sui cancellis comprehendere satagit, qui in modum, quô homo *vi benedictionis divinæ*, alterum formet hominem, curiosè nimis inquirit, quem tamen terminus humanæ Sapientiæ *Salomo* ignotum esse, coram toto fateri mundo non erubescit: Redolet equidem hæc responsio illas scholarum malè adeò hodiè sub turpi ignorantiæ asylorum nomine audientes *occultas Qualitates*; quia tamen hæc ignorantiæ confessio sacris literis conformis est, Philosopho Christiano pudorem non incutit. Et hic ipse locus *Eccles. cap. 11. v. 5.* est, qui non saltem *modum Formationis ignotum*, sed & *eandem in Vtero fieri* asserit; dicit enim: *Quemadmodum nescis formationem ossium* in utero, *ita*, &c. formari autem in utero, & in primâ Creatione jam à DEO formatum fuisse, conciliationem vix admittunt. Repugnat & *vers. 14. Psal. 139.* ubi formatio dicitur fieri *in inferioribus terræ*, per quæ *uterum* intelligi, non saltem *Megalander* noster *Lutherus*, sed & contextus, docent: nisi forsan quis illud quorundam refugium in subsidium vocet, *Scripturam* quandoque in rebus philosophicis, quippe quas docere ipsius scopus non sit, *loqui ad opinionem vulgi, etiam erroneam*; Verùm hactenus evictum non est, Scripturam vel ullo in loco ad sensum vulgi sese accommodasse, vel accommodare potuisse; & posito, quòd tamen nunquam concesserim, Spiritum S. aliquando locutum fuisse ad opinionem vulgi erroneam, nunquam tamen id factum fuisse, spero, concedetur, nisi urgente necessitate,

D quæ

quæ autem hîc planè nulla est, idem enim sensus expressus fuisset, loquendo solùm de formationis opere in genere, non additô locô ubi fiat vel facta fuerit, quippe quod planè ad scopum nihil facit. *Opponitur* equidem non sine specie locus suprà citatus ex *Job. c. 10. v. 8.* ubi totum formationis negotium DEO adscribitur: *Nihilominus 1.* sæpè DEO aliquid adscribitur, cujus tamen ipse immediatus Autor non est, quid igitur impedit, quò minus idem de hoc loco dicamus, locis jam adductis pro sui conciliatione id maximè suadentibus? 2. DEUS utique est, i. e. ejus benedictio, vi cujus formatio fit, quæ aliàs ab homine, absque speciali illâ benedictione fieri non posset. 3 Loqui videtur *Jobus* de Creatione primi hominis, dum dicit, ex lutô me fecisti, conformiter planè *vers. 7. cap. 2. Genes.* de Creatione non Jobi, non alius, non totius generis humani, sed solius Adami loquenti. Quemadmodum autem adductis (forsan & aliis, mihi jam non occurrentibus) Scripturæ locis non adeò benè accommodari posse videtur hypothesis, de quâ agitur; ita sunt adhuc plura *Phænomena naturalia*, quæ difficulter satis cum illâ sententiâ conciliantur: Notum scil. est, tàm ex quotidianâ Experientiâ, quàm ex observationibus Physico-Medicis, sæpè hanc vel illam partem, quæ simplex ordinariè est, vel certum saltem habet numerum, duplicem vel multiplicem adesse; ita aliquando adsunt sex digiti, mammæ tres, quatuor, inque his tubuli lactiferi, (egregiè à laudatô suprà *Nuckio* in *Adenographiâ Curios.* descripti) modò pauciores, modò plures, in exitu etiam modò hunc modò illum observantes ordinem; glandulæ exempl. grat. iliaca in homine ordinariè una, extraordinariè plures: venæ, arteriæ, nervi, vasa lymphatica, &c. aliquando plura, aliquando pauciora, numero ordinario: partes genitales in hermaphroditis duplices; quanquam non desint, qui, an ejusmodi homines dentur, dubitent; *Blancardus* tamen duo vel plura recenset Exempla in *Observ.* talium etiam quæ & liberos pepererunt, & generarunt ex aliis fœminis. Idem quoque notat exemplum *Infantis Nobilis Franeckerani*, cujus totum corpus circumcirca oculis erat obsitum. Aliarum quoque partium numerus extraordinarius non adeò rarus est, quemadmodum & *variationes* e. g. vasorum ratione originum & ramificationum, ut e. g. arteria aliqua ordinariè oriatur ex hac, extraordinariè ex aliâ arteriâ, ordina-

dina-

dinariè pauciores habeat ramos, extraordinariè plures, &c. *Denique* dantur partes, quæ ablatæ, renaſcuntur; ita idem *Blancardus* inter alia etiam refert, de quodam, cui *ſcrotum* amputatum, illæſis tamen teſticulis, intra 14. dies plenariè renatum eſt, non impedito generationis opere, ut taceam de *carne*, quam renaſci ita, ut ſpiritus & ſanguis pro motu & nutritione debitè iterum influant, quotidiana vel tonſorum monſtrat Experientia: de *Oſſibus*, imò & de *digito* renatis vid. *D. Dolai Epiſt. 4. ad Waldſchmid.* Quid? quòd, ut dicit *Celeb. Bohnius*, lacertarum caudas, & cancrorum chelas detruncatas reaccreſcere, puerorum quoque experientia comprobet. Quemadmodum & lumbricis latis, ad ducentorum pedum longitudinem aliquando obſervatis, ſi juncturæ aliquot, quarum 507. in unô numeravit *Tyſo*, vel medicamentis purgantibus, vel aliô modô, à reliquô corpore avellantur, adnaſcuntur novæ, quarum quælibet propriô ſuô gaudet oſculo. *Hæc verò omnia*, vel pleraque ſaltem difficilimè cum Recentiorum hypotheſi conciliantur, omnia enim animalium corpora ſi *DEUS* immediatè creaſſet; certè huic individuo inter centies mille ejusdem ſpeciei, ſex e. g. digitos, mammas tres, quatuor; plures ordinariô vaſorum omnis generis ramos, &c. dediſſe, vel eandem e. g. arteriam in hoc individuo ex ipsâ aortâ, in aliis verò pluribus ex aliâ minori arteriâ deduxiſſe, dici omninò non poſſet: quemadmodum nec *DEUS* eſt, qui immediatè variarum partium *carnes*, *oſſa*, *&c.* qui *lacertarum caudas*, *cancrorum chelas*, *lumbricorum juncturas*, *&c.* licet omnia artificioſiſſimè conſtructa, reaccreſcere facit; quin potius hæc omnia à principio quodam produci videntur, quod vel omnis planè prudentiæ expers, vel ad minimum tantæ ſapientiæ non eſt, quantam, vi illius regulæ, quod artificioſiſſimæ machinæ ſapientiſſimus etiam neceſſariò ſit artifex, quæque præcipuum hypotheſeos fundamentum conſtituit, effectus adeò artificioſus requireret; totidemque adeò exempla ſint totidem ad regulæ illius univerſalitatem infringendam inſtantiæ. *Dices* cum *Viris ingenioſiſſimis*: *1.* Communes eſſe has difficultates aliis hypotheſibus, nihilque adeò decedere prærogativæ, quam alibi *Ipſorum* habeat hypotheſis præ aliis, licet æquè ipſi ac cæteris difficilia ſint explicatu hæc phænomena. 2. Potuiſſe gemi-

natis vel multiplicatis nonnullis partibus monstrosum nasci fœtum à conjunctione duorum vel plurium ovulorum s. staminum. ℞. *ad* 1. difficilem utiq; esse in cæteris quoq; hypothesibus horum explicationem, imò fortè impossibilem, maximè cùm ipsam *formationē in utero* à mente humanâ sciri vix posse ex sacris literis jam demonstratum sit; facilius tn. & rectiùs in genere saltem de *principio* quodam *plastico*, quocunq;, in ipsis animalibus hærente, & vi non propriæ virtutis sed primævæ benedictionis divinæ partes formante, variis tamen motibus regularem aliàs ejus actionem quomodocunq; turbantibus, obnoxio, deviationes ejusmodi & irregularitates dici posse, quàm de DEO, de quo anomaliæ tales prædicari omninò nequeunt. *Ad 2dum* ℞. in subsidium equidem duorum vel plurium ovulorum concursum majori paulò specie vocari posse in illo casu, ubi plures partes, e. g. caput, artus &c, duplices sunt: concurrere verò duo ovula, ita tamen ut unicus saltem digitus, unica mamma &c. appareat supernumeraria, credibile non est: imò quid dicendum de *infante* illo *Blancardi*, oculis undiquaque per totum corporis ambitum instructo? anne totidem ovula pro totidem oculis vel oculorum paribus advocanda? quorsum reliquæ ovuli partes? destrui omnes, ob interceptum vel deficientem succum nutritium, vel aliô quocunque modô, vix possibile: quid? quòd ejusmodi partes supernumerariæ sæpissimè dependeant ab *imaginatione Matris*, quæ an sufficiens sit pro novo aliquo ovulo fœcundando & ex ovario ad uterum pro hujus vel illius partis supernumerariæ appositione, deducendo, valdè dubito. Ad recrescentes autem partes e. g. *lacertarum caudas &c.* quid regeri possit non video, nisi forsan dicatur, actu jam recrescentes illas partes sub prioribus detruncatis latuisse, ita ut ablatis his augeantur saltem illæ & in conspectum prodeant, quemadmodum denti evulso succedit alius, qui tamen actu jam sub priore latuerat, variæ itidem partes, in solenni illâ metamorphosi erucæ in papilionem de novo prodeunt, quæ tamen pariter, sub illis, quæ abscedunt, actu jam aderant: *Verùm* insignis circa hæc exempla est differentia: in allatis quidem, latere actu sub aliis, partes de novo prodeuntes, non experientiâ saltem constat, sed &, in defectu hujus, ratio facilimè consentiret: quomodo autem sub caudâ lacertæ lateat alia, illâque ablatâ prodeat,

con-

conceptu, mihi ſaltem, impoſſibile hactenus fuit; vel enim cum primâ caudâ ſimul detruncaretur, ſicque non reaccreſceret, vel deberet latere in reliquo corporis trunco, quô tamen modô hoc fieri, vel quâ in parte cauda illa latere poſſit, demonſtratum iri optare potiùs quàm ſperare licet. Adduci etiam non ſine inſigni ſpecie ſolet *obvia inter plantas & animalia analogia*; in illarum autem ſemine (quod nîl eſt niſi ovum) conſpicitur actu integra planta cum omnibus partibus, non niſi augmentô, ut in lucem prodeat, opus habens; concluditur hinc ſatis probabiliter in *ovis* quoque *animalium* actu jam exiſtere integrum animal, accedente motore virili in conſpectum tandem proditurum: quinimò non deſunt, qui diſtinctas animalis partes omnes armatis ſeſe actu conſpexiſſe oculis affirmare non dubitant. *Verùm* plantas quod attinet, inſignes & illæ circa hoc punctum patiuntur difficultates; ita flores e. g. naturaliter ſimplices, per artem redduntur pleni, i. e. multiplici petalorum numero ſuperbientes; quin ſpontè creſcentem e. g. ranunculum, ordinariè pentapetalum, ſex, ſeptem, usque ad undecim, inſtructum reperi petalis, ita tamen ut calix ſemper fuerit ſolùm pentaphyllus: èc contra in chelidonio minore, ejusdem cum ranunculo, polygymnoſpermarum ſcil. generis, calicem, qui ordinariè triphyllus eſt, ſæpiſſimè obſervavi tetraphyllum & pentaphyllum, nullâ licet in petalorum numero, qui certus hactenus obſervatus non eſt, notatâ differentiâ; quæ phænomena faciliùs equidem plurium ſeminum in terra latentium concurſui adſcribi poſſe non diffiteor; licèt & hîc ratio non adeò facilis ſit, cur inſignis adeò e. g. in roſis, ranunculis &c. ſæpè conſpiciatur petalorum in flore multitudo, non tamen accedente vel unicô foliolô in calice; etiamſi enim defectum ſufficientis nutrimenti adduxeris; poſſent tamen ſine dubio eâdem vel minori nutrimenti copiâ ſuſtentari & expandi ex. g. decem ranunculi petala & decem pariter calicis folia, quàm quinque ſaltem foliola calicis, ſed ſimul quadraginta, quinquaginta, vel plura floris petala; præprimis, cùm calix in conſpectum jam prodeat antequam appareat flos, adeoque ille flori, utpote ſucceſſuro demum, potiùs nutrimentum detrahere poſſe, quàm hic illi, videtur, quemadmodum arborum quoq; flores plenos præcedaneos fructus ſ. ſemina plerumque non ſequuntur.

tur. *Pulchrum* quoque eſt illud *Phænomenon*, quô unica arbor per inſertionem aliorum ramulorum multiplices ſatisque inter ſe differentes fert fructus; in quo caſu, ex illâ, de quâ agitur hypotheſi, differentia hæc ſemina per easdem fibrillas deberent intrare, quas tamen non niſi ſeminibus arboris principalis ſ. matris adæquata habere oſcula vel poros, probabile videretur. Quicquid tamen ſit de hisce aliisque phænomenis pluribus, argumentum illud à plantis deductum nondum omni majus eſt exceptione: Verum quidem eſt in ſemine actu conſpici poſſe futuram plantam; poſſet tamen quis dubitare, an illa ſemina jam elaborata è terrâ cum ſucco ad plantam translata, perque ejusdem tubulos & poros ſaltem percolata, ſicque oculis conſpicua reddita; an verò ex variis nutrimenti particulis collectis, ſive ſponte ſuâ, vi legum à DEO inditarum, ſive accedente adhuc alio principio actuoſo, determinante, in plantâ demum ita formata fuerint. *Poſito* autem: DEUM omnia plantarum ſemina in primævâ creatione condidiſſe, terræque indidiſſe, quod equidem tantum à literâ hiſtoriæ Creationis non abludere fateor, nondum tamen ſequitur E. & animalium ſemina ſ. ovula omnia DEUS in initio mundi creavit; in huncenim finem *diverſum* DEUS in animalibus conſtituit *ſexum*, pro cujusque ſpeciei multiplicatione, additâ benedictione: *Creſcite & multiplicamini*; plantis verò ſexum diverſum non dedit, (qui enim plantis nonnullis adſcribitur ſexus, alium habet ſenſum) nec *ſpecialem* illam *benedictionem* ad plantas quoque extendere voluit; manifeſtâ certè, ut opinor, ratione, adeſſe circa hoc ipſum, de quô agitur, punctum, & in quô animalia cum plantis convenire creduntur, differentiam ſatis inſignem; vixque opus fuiſſe, ſtante illâ hypotheſi, *diverſô* in animalibus *ſexu*, ut unus alterum fœcundaret, cùm & plantæ fœcundentur, licet diverſô non gaudeant ſexu. *Dices forſan*: licet diſtinctô plantæ deſtituantur ſexu, adeſſe tamen analogum quid, *flores* ſc. qui *maris* vices agentes actuoſum quid præſentibus jam ſeminibus, pro fœcundatione inſpirent. *Verùm* dubitare de hoc licebit, *quia* 1. dantur ſemina, quæ arida planè & exucca poſt aliquot demum annorum decurſum terræ commiſſa feliciter germinant, ubi vix credibile eſt, auram illam, ſpirituoſam ſine dubio, à *floribus* inſpiratam tamdiu incolumem potuiſſe ſubſiſtere.

ſtere. 2. Multæ plantæ propagantur per *bulbos* & *radices*, quæ à *floribus* fœcundari non poſſunt. 3. Ex hypotheſi, de quâ agitur, ob plurimorum ſtaminum ſ. ſeminum in terrâ latentium concurſum, ſæpè ſimplices aliàs flores inſigni adeò petalorum copiâ luxuriant, licèt nulla præcedere potuerit accedentium illorum ſtaminum per *flores* fœcundatio. 4. Ex Obſervatione *Dn. D. Camerarij, Iun. Phyſ. Prof. Fautoris & Cognati mei honoratiſsimi, Ephem. Natur. Curioſ. nuper inſertâ*, dantur ſemina plantarum etiam *ſubventanea*, i. e. quæ plantulam ſeminalem non habent, multò minus *fœcunda* ſunt, licèt copioſi præceſſerint ſui generis flores, quæ etiam obſervatio, non adeò facilè eludendum minari videtur ictum generali de plantarum quoq; ſtaminibus immediatè à DEO olim creatis, hypotheſi, cùm probabile non ſit, DEUM creâſſe talia ſemina, quæ principali parte, plantulâ ſcil. ſeminali deſtituantur; ſicque ad finem, à DEO intentum, novæ ſc. plantæ germinationem, inepta ſint. Fortiſſimum forſan pro ſtabiliendâ illâ, de quâ ſermo eſt, ſententiâ præberent argumentum ſupra jam tactæ obſervationes, quæ ipſis oculis, armatis ſcil. latentia actu in ovulis animalia integra demonſtrant; modò illæ factæ fuiſſent in ovulis nondum ſemine maſculino fœcundatis; quod tamen hactenus præſtitum non novi; imò, *teſte Borello, pag. 280. de Mot. Animalium, Celeberr. Malpighius* in omnibus quidem ovis ſemine galli irroratis reperit carinam, ſeu ut ille loquitur, avtoma pulli, ſimile gemmæ ovorum plantarum, at in ovis ſubventaneis nullum veſtigium avtomatis animalculi reperit in mediô carunculæ. Hæc ſunt, quæ juncta, animum ab illâ hypotheſi, licèt, ut dictum, præcipuum Generationis punctum omnium facilimè expediente, ſi non omninò detinent, ad minimum dubitantem relinquunt (donec ſcil. difficultatibus his ſatisfactum fuerit) annon ſatius ſit dignumque magis Chriſtiano philoſopho, ignorantiam ſuam publicè profiteri, quàm aliquid dicere, quod vel minimâ ſpecie ſacris literis (ne dicam phænomenis pluribus naturalibus) non adeò benè convenire videtur, illud *Davidis Pſal. 139 v. 14.* plenô ore repetendo:

Gratias Tibi ago, quòd mirabiliter factus ſim, mirabilia ſunt opera Tua, & hoc anima mea probè agnoſcit: Cui & hâc vice ſit

LAUS, HONOR & GLORIA.

COROL-

COROLLARIA.

1.

Si Homo (per Traductionem) producit Animam, poteſt etiam producere Corpus.

2.

Anima Rationalis eſt vera Hominis Forma.

3.

Fœtum in Utero reſpirare nondum eſt demonſtratum.

4.

Liquoris Fœtum circumfluentis Fontem manifeſtum conſtituunt copioſiſſimæ Amnii Glandulæ.

5.

Vomitoria in Phthiſi tuta non ſunt.

6.

In Syncope non ſemper conducunt Volatilia.

FINIS.